

La prairie fleurie du cimetière devrait accueillir abeilles et papillons / De bloemenweide van de begraafplaats moet bijen en vlinders aantrekken.

AGENDA LOCAL 21

De la réflexion à l'action

Avec l'approbation en février dernier des dix premières « fiches actions », l'Agenda local 21 d'Anderlecht se concrétise. Cela signifie que les autorités communales se sont engagées à soutenir la concrétisation rapide de dix projets « phares » qui renforceront les principes du développement durable dans notre commune, et ce, dans des domaines très variés. Cette étape a été largement nourrie par la participation active des citoyens et des associations locales anderlechtoises. En partant du diagnostic des principales spécificités et contraintes de notre commune, le Service Développement durable a mis en place fin 2010 des ateliers citoyens dont l'objectif était de dresser un état des lieux complet de la situation et d'identifier les points à améliorer en matière de durabilité locale. Ensuite, les habitants et les acteurs locaux ont été une nouvelle fois sollicités à l'automne 2011 pour affiner les propositions d'actions. Aujourd'hui, ce plan prend la forme de dix premières actions « phares » que nous vous proposons de découvrir dans ce dossier. Notre Agenda 21 ne s'arrêtera pas en si bon chemin : une cinquantaine d'autres actions durables seront développées dans les mois à venir.

LOKALE AGENDA 21

Van denkoefening tot actie

De lokale Agenda 21 wordt concreter omdat in februari de tien eerste "actiefiches" werden goedgekeurd. Dit betekent dat de gemeente zich ertoe verbindt om de tien belangrijkste projecten concreet te maken en nog sterker inzet op duurzame ontwikkeling in zeer uiteenlopende domeinen. De actieve deelname van de bevolking en lokale verenigingen uit Anderlecht betekenden een grote hulp bij deze stap. Nadat de specifieke eigenschappen en beperkingen van onze gemeente werden bestudeerd, heeft de dienst Duurzame Ontwikkeling eind 2010 burgerworkshops uitgewerkt om een volledige stand van zaken te krijgen en te bepalen welke punten er moeten worden verbeterd inzake lokale duurzaamheid. Vervolgens werden de inwoners en lokale actoren opnieuw bevraagd in de herfst van 2011, om te schaven aan de voorgestelde acties. Vandaag neemt het plan de vorm aan van de tien eerste, "belangrijkste" acties die u in dit dossier kunt ontdekken. Onze Agenda 21 is op de goede weg en zal hier dan ook niet stoppen. Tijdens de komende maanden zullen er immers nog een vijftigtal andere duurzame actiepunten worden ontwikkeld.

1) Accueillir la biodiversité au Cimetière

Le Cimetière du Vogelzang s'étend sur un peu plus de 18ha et constitue un site essentiel dans le maillage vert local car il est situé entre deux zones de grand intérêt écologique: le vallon du Vogelzang et la vallée de la Pede. Certaines modifications dans la gestion de cet espace permettront de renforcer la biodiversité au sein du site comme, par exemple, l'aménagement de parterres de fleurs sauvages à l'entrée du Cimetière, la réduction de la fréquence des tontes de certaines pelouses ainsi que le désherbage mécanique des chemins. Une première réalisation verra le jour très prochainement: une prairie fleurie de plus de 1 000 m² sera ensemencée au printemps, et pourra ainsi accueillir de nombreux insectes comme des abeilles et papillons. Un projet qui s'accorde parfaitement avec l'idée d'installer prochainement des ruches derrière le Cimetière.

2) Des itinéraires cyclables communaux

Les itinéraires cyclables sont des trajets recommandés pour le confort et la sécurité des cyclistes. Ces itinéraires empruntent des voiries équipées de pistes cyclables ou des voiries locales où le trafic est moins dense et donc moins stressant. La Région de Bruxelles-Capitale a défini sur carte différents itinéraires cyclables régionaux

(ICR), dont quatre traversent le territoire communal. Actuellement, seul un ICR a déjà été balisé et permet de relier Molenbeek (boulevard Mettewie) à Forest (rue du Charroi) via la Place de la Vaillance. L'objectif est de compléter ceux-ci par des itinéraires cyclables communaux (ICC) afin de relier différents pôles d'intérêt local. Cette action se concrétisera par le balisage d'un premier itinéraire sécurisé de six kilomètres qui reliera le quartier de Cureghem à Erasme à travers un parcours relativement plat qui passera notamment par la Place du Conseil, le pont Marchant, la station de métro Veeweyde et le parc des Étangs. Les panneaux indicateurs, qui seront installés dans les prochaines semaines, guideront les cyclistes à chaque carrefour et indiqueront les principales destinations et leurs distances respectives. À terme, la volonté est de mettre en place six itinéraires cyclables communaux.

Un nouvel itinéraire de 6 km pour guider les cyclistes. Een nieuwe fietsroute van 6 km als gids voor fietsers.

van de begraafplaats te onderhouden, sommige grasperken minder te maaien en het onkruid op de paden mechanisch te verwijderen. Zeer binnenkort wordt reeds een eerste initiatief uitgevoerd: tijdens de lente zal een bloemenveld van meer dan 1000 m² worden ingezaaid, dat een groot aantal insecten, zoals bijen en vlinders zal aantrekken. Dit project sluit nauw aan bij het idee om binnenkort bijenkorven achteraan de begraafplaats te plaatsen.

1) Zorgen voor biodiversiteit op de begraafplaats

De begraafplaats van Vogelzang, iets meer dan 18ha groot, vormt een essentieel deel in het lokale groene netwerk en bevindt zich tussen twee zones die van groot belang zijn voor het milieu: de Vogelzangvallei en de Pedevallei. Enkele veranderingen in het beheer van deze ruimte zullen ons toelaten om de biodiversiteit te versterken, bijvoorbeeld door perken met wilde bloemen aan de ingang

2) Gemeentelijke fietsroutes

Voor het comfort en de veiligheid van fietsers wordt het gebruik van de gemeentelijke fietsroutes aangeraden. Dit zijn wegen die uitgerust zijn met fietspaden of lokale wegen waar er minder verkeer is. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft de verschillende gewestelijke fietsroutes (GFR), waarvan er vier door de gemeente lopen, in kaart gebracht. Op dit moment werd al één GFR afgebakend, die Molenbeek (Mettewielaan) met Vorst (Grijstraat) verbindt via het Dapperheidsplein. Het is dan ook de bedoeling om dit aan te vullen met gemeentelijke fietsroutes om verschillende lokale trekpleisters met elkaar te verbinden. Deze actie wordt concreet gemaakt door de afbakening van een eerste beveiligde route van 6 kilometer, die de wijk Kuregem met de buurt rond het Erasmusziekenhuis verbindt. Dit relatief vlakke parcours loopt onder meer langs het Raadsplein, de Marchantbrug, het metrostation Veeweide en het Vijverpark. De borden die de weg markeren worden de komende weken geplaatst en zullen de fietsers op elk kruispunt de weg wijzen, de voornaamste bestemmingen aangeven en de fietsers vertellen hoe ver ze van deze bestemmingen verwijderd zijn. Het is de bedoeling om op termijn zes gemeentelijke fietsroutes te krijgen.

Le projet Matériaux comptera une nouvelle crèche communale / Het project Materiaal voorziet een nieuw gemeentelijk kinderdagverblijf.

3) De nouvelles crèches communales

La population anderlechtsoise compte un grand nombre d'enfants de moins de 3 ans (plus de 5% de la population en 2010) et celui-ci s'accroît d'année en année. Le nombre de places d'accueil dans les crèches et garderies est actuellement largement insuffisant par rapport à la demande. La commune d'Anderlecht dispose d'une dizaine de crèches communales représentant une capacité d'accueil d'environ 350 enfants. Différents projets ont donc été initiés afin de créer d'ici deux ans plus d'une centaine de nouvelles places d'accueil bénéficiant d'une tarification sociale. Ces projets sont élaborés et financés avec l'aide de la Région de Bruxelles-Capitale, principalement dans le cadre des contrats de quartier durable « Canal-Midi » et « Scheut ». Les consommations d'énergie des futurs bâtiments seront minimisées via l'application des normes basse énergie voire passives. Dans ce contexte, un projet ambitieux de logements vient de débiter, rue des Matériaux en collaboration avec la SDRB (Société de Développement pour la Région de Bruxelles-Capitale). Celui-ci prévoit notamment la création d'une crèche communale de 28 places dans un bâtiment basse-énergie.

3) Nieuwe gemeentelijke kinderdagverblijven

Een groot deel van de Anderlechtse bevolking is jonger dan 3 jaar (meer dan 5% van de bevolking in 2010) en dit aandeel groeit jaar na jaar. Op dit moment zijn er echter veel te weinig opvangplaatsen en plaatsen in kinderdagverblijven om aan de vraag te voldoen. De gemeente Anderlecht beschikt over een tiental gemeentelijke kinderdagverblijven, waardoor er ongeveer 350 kinderen terecht kunnen. Er werden dan ook verschillende projecten opgestart om binnen twee jaar een honderdtal nieuwe opvangplaatsen bij te maken aan een sociaal tarief. Deze projecten worden uitgewerkt en gefinancierd met de hulp van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, voornamelijk in het kader van de duurzame wijkcontracten "Kanaal-Zuid" en "Scheut". Ook het energieverbruik van nieuwe gebouwen wordt tot een minimum herleid door de normen voor energiezuinige of passieve woningen toe te passen. Zo is er net een project gestart in de Materiaalstraat, in samenwerking met de GOMB (Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest). In dit project wordt een kinderdagverblijf met 28 plaatsen in een energiezuinig gebouw voorzien.

Le service emploi bientôt renforcé.
De dienst Tewerkstelling wordt binnenkort versterkt.

5) Ensemble pour l'emploi

De nombreux acteurs locaux proposent différentes aides et services afin de soutenir les demandeurs d'emploi dans leur intégration socio-professionnelle. Mais la multiplicité des services nuit parfois à la bonne visibilité de ces structures. De plus, les synergies entre ces acteurs pourraient être accentuées. Au sein de la commune, le Service Emploi devrait être bientôt renforcé par l'engagement d'une personne supplémentaire, ce qui permettra un développement plus efficace de la politique locale de mise à l'emploi. De plus, une brochure reprenant tous les acteurs de l'emploi actifs à Anderlecht sortira pour l'été afin d'aiguiller au mieux les demandeurs d'emplois anderlechtois.

5) Samen voor werk

Versillende lokale actoren bieden hulp en diensten aan om werkzoekenden te helpen bij hun socio-professionele inschakeling. Het grote aanbod aan diensten kan echter een klare kijk op de structuren in de weg staan en de samenwerking tussen de verschillende actoren kan nog worden verbeterd. Wat de gemeente betreft, zou de dienst Tewerkstelling binnenkort over een bijkomend personeelslid moeten beschikken, waardoor de lokale tewerkstellingspolitiek efficiënter kan worden gemaakt. Om werkzoekenden in Anderlecht beter te begeleiden, wordt er tegen de zomer een brochure uitgegeven waarin alle actoren voor meer tewerkstelling uit de gemeente worden voorgesteld.

4) Potagers communaux conviviaux et intégrés

La commune d'Anderlecht met à la disposition de citoyens un certain nombre de terrains communaux afin d'y exploiter des potagers urbains de proximité. Ces espaces permettent une production locale de fruits et légumes et favorisent les échanges entre les citoyens. Dans cet esprit, un nouveau projet verra le jour dans le cadre du contrat de quartier durable « Scheut ». Il s'agit de « Permascheut », une initiative qui met en valeur la permaculture. L'objectif est développer, sur des parcelles délaissées, des nouvelles méthodes exemplaires de gestion d'espaces verts, plus économes en temps et en énergie, permettant notamment la production de fruits et légumes. Pas question d'utiliser des pesticides et autres engrais chimiques ; les équilibres entre les différentes espèces de plantes viennent réguler les débordements. Le but est ici de renforcer le caractère vert du quartier et de permettre une implication des habitants dans les nouveaux aménagements. Le projet pourrait ainsi permettre de développer, par exemple, des potagers collectifs sur certaines parcelles retenues. En outre, la commune favorisera les contacts entre les personnes actives dans les potagers collectifs et individuels, en s'appuyant sur la dynamique de mise en réseau développée au niveau régional.

Animation découverte des légumes à la Maison Verte et Bleue.

Animatie rond groenten ontdekken in het Groene en Blauwe Huis.

6) La Maison Verte et Bleue au service de Neerpede

Pour favoriser la découverte des richesses de la zone de Neerpede, la commune d'Anderlecht y développe un centre de découverte appelé « Maison Verte et Bleue ». Avec ce projet, les autorités communales souhaitent sensibiliser la population aux enjeux et au potentiel de Neerpede en matière d'alimentation locale, saine et durable ainsi qu'à la protection de la biodiversité. Depuis quelques mois, des activités ludiques et pédagogiques y sont organisées en collaboration avec des associations et partenaires locaux. Ce nouveau haut lieu du développement durable sera d'ailleurs officiellement inauguré le 3 mai prochain. Le site comprend un jardin naturel pédagogique fraîchement aménagé par l'entreprise de travail adapté Nos Pilifs. Dans la première phase de lancement, le bâtiment du Service des Espaces Verts (situé rue du Chaudron n°1) accueille une partie des activités proposées par la Maison Verte et Bleue. Le développement et l'amplification de cette dynamique passe par la rénovation et la réaffectation de deux bâtiments adjacents au bâtiment actuellement utilisé: la petite ferme communale dite « Taqui » et la grande ferme régionale. (02 800 07 48)

4) Gemoedelijke en geïntegreerde gemeentelijke moestuinen

De gemeente Anderlecht geeft de bevolking de mogelijkheid om een aantal gemeentegronden als stadsmoestuinen te gebruiken. Hierdoor kunnen er lokaal groenten en fruit worden geteeld en wordt het contact tussen de buurtbewoners bevorderd. Zo wordt er een nieuw project, namelijk "Permascheut", voorzien in het kader van het duurzame wijkcontract "Scheut". Bij dit project staat de permacultuur namelijk centraal en worden verwaarloosde stukken grond gebruikt om er voorbeeldmethoden toe te passen die dienen om de groene ruimten te beheren. Deze methoden vergen minder tijd, energie en zijn vooral geschikt voor de productie van groenten en fruit. Hierbij worden geen pesticiden of andere chemische producten gebruikt, waardoor planten die teveel zijn vanzelf weggewerkt worden en er een evenwicht ontstaat. Daarnaast is het ook de bedoeling om het groene karakter van de wijk te versterken en ervoor te zorgen dat de buurtbewoners betrokken worden bij nieuwe initiatieven. Dankzij dit project zouden er op sommige geselecteerde stukken grond bijvoorbeeld ook collectieve moestuinen kunnen worden ingericht. De gemeente zal ook uitgebreider in contact staan met personen die actief zijn in de gemeenschappelijke en individuele moestuintjes en steunen op het netwerk dat op gewestelijk niveau wordt ontwikkeld.

6) Het Groene en Blauwe huis ten dienste van Neerpede

Om de rijkdom van Neerpede te promoten, ontwikkelt de gemeente Anderlecht er een ontdekkingscentrum genaamd "het Groene en Blauwe Huis". Met dit project wil de gemeente de bevolking gevoelig maken voor het potentieel dat Neerpede heeft, wat lokale, gezonde en duurzame voeding betreft en ook aandacht hebben voor de bescherming van de biodiversiteit. Sinds enkele maanden worden er samen met verenigingen en lokale partners, speelse en pedagogische activiteiten gehouden. Info: 02 800 07 48. Deze nieuwe ruimte staat in het teken van duurzame ontwikkeling en wordt op 3 mei officieel ingehuldigd. We vinden er een natuurlijke, pedagogische tuin die onlangs door de onderneming voor aangepast werk, Nos Pilifs, onder handen werd genomen. In een eerste fase zal een deel van de activiteiten van het Groene en Blauwe Huis doorgaan in het gebouw van de dienst Groene Ruimten (Ketelstraat 1). De ontwikkeling en versterking van deze dynamiek omvat de renovatie en herbestemming van twee gebouwen die tegen het gebouw staan, dat nu wordt gebruikt: het gaat om de kleine gemeentelijke "Taquihoef" en de grote gewestelijke hoeve.

Une EcoTeam dynamique au service de l'éco-gestion dans l'administration.
Een dynamisch EcoTeam ten dienste van ecobeheer binnen de administratie.

7) L'EcoTeam communale : l'éco-gestion en actions

L'administration communale emploie environ 1.200 personnes, réparties dans plusieurs bâtiments disséminés sur le territoire Anderlechtois. Le fonctionnement quotidien nécessite la consommation de multiples ressources en énergie, en papier, et génère également un volume important de déchets. En mars 2011, l'EcoTeam a vu le jour pour initier et encourager les démarches en faveur de l'éco-gestion dans notre administration. Cette équipe dynamique rassemble une quinzaine de membres du personnel issus de différents services communaux. Elle imagine et met en œuvre différentes actions sous le slogan « Minder et Mieux ». Ces initiatives se concrétisent par exemple, sous la forme d'une meilleure récupération et valorisation du papier brouillon, de l'amélioration de la qualité du tri des déchets ou de la confection de supports ludiques rappelant les bons gestes pour faire des économies d'énergie.

8) Des économies d'énergie dans les logements communaux

La commune d'Anderlecht dispose d'un parc d'environ 600 logements communaux. Ceux-ci sont occupés par des publics variés qui sont parfois peu ou pas sensibilisés aux pratiques d'utilisation rationnelle de l'énergie. Des gestes simples permettent pourtant d'économiser de l'énergie tout au long de l'année, notamment grâce à une bonne utilisation des équipements de chauffage. De plus, certains micro-investissements contribuent aussi aux économies d'énergie, comme l'utilisation de multiprises à interrupteur permettant de supprimer la consommation de veille des appareils électriques ou le placement d'ampoules économiques. La commune souhaite donc informer et encourager les locataires des logements communaux à économiser l'énergie au quotidien en organisant différents ateliers de sensibilisation.

7) Het gemeentelijke EcoTeam: ecobeheer en actie

Er werken ongeveer 1200 personen voor de gemeente Anderlecht en deze zijn verdeeld over verschillende gebouwen in de gemeente. Iedere dag wordt er tijdens het werk energie en papier gebruikt en ontstaat er een groot afvalvolume. In maart 2011 werd het EcoTeam in het leven geroepen om binnen de administratie maatregelen te promoten die goed zijn voor het milieu. Dit dynamische team, dat uit een vijftiental medewerkers van verschillende gemeentediensten bestaat, bedenkt maatregelen en past deze toe onder het motto "Minder et Mieux". Concreet wordt kladpapier bijvoorbeeld beter opgehaald en gebruikt, wordt het afval beter gesorteerd en vinden er ludieke acties plaats om het personeel eraan te herinneren hoe ze energie kunnen besparen.

8) Gemeentelijke woningen energiezuiniger maken

De gemeente Anderlecht beschikt over zo'n 600 gemeentelijke woningen. In deze woningen vinden we een divers publiek terug en sommige mensen weten nauwelijks of niet hoe ze op een rationele manier met energie kunnen omgaan. Door enkele eenvoudige maatregelen, zoals een goed gebruik van verwarmings toestellen, kan het hele jaar door energie worden bespaard. Ook enkele kleine investeringen, zoals het gebruik van meervoudige contactdozen (waardoor sommige elektrische toestellen niet in sluimerstand staan en zo geen energie meer verbruiken) en spaarlampen, kunnen het energieverbruik echter terugdringen. De gemeente wil de huurders van gemeentelijke woningen via workshops dan ook informeren en aanmoedigen om dagelijks energie te besparen.

Les jeunes entreprises envahiront bientôt l'ancienne école des Vétérinaires.
Binnenkort nemen jonge ondernemingen hun intrek in de Veeartsenijschool.

9) Loisirs actifs pour tous

Le territoire communal comprend de nombreuses structures, associations et clubs sportifs proposant un large panel d'activités à destination des enfants et des jeunes pendant leur temps libre. La commune d'Anderlecht elle-même organise des nombreux stages sportifs et créatifs durant les vacances scolaires, à des prix très démocratiques. Cette offre diversifiée est parfois méconnue de certains parents. La communication autour des activités sera renforcée, via le site Internet et par la diffusion de guides reprenant l'offre existante en activités de loisirs.

En outre, la commune d'Anderlecht initie différents projets afin de renforcer l'offre d'activités ludiques et sportives de proximité. Dans ce contexte, des séances de contes destinées aux associations locales sont organisées certains mercredis après-midi au Curo-Hall. Cette activité est également suivie d'une mise à disposition de jeux géants au sein du bâtiment.

Après-midi jeux au Curo Hall.
Een namiddag vol spelletjes in de Curo-Hall.

9) Sport voor iedereen

In de gemeente zijn er heel wat structuren, verenigingen en sportclubs aanwezig, die een uitgebreid aanbod voorzien en waar kinderen in hun vrije tijd terecht kunnen. Verder organiseert de gemeente Anderlecht ook vele sport- en creatieve stages tijdens de schoolvakanties en dit aan zeer democratische prijzen. Niet alle ouders zijn hier echter van op de hoogte. Er zal dan ook meer gecommuniceerd worden rond deze activiteiten, via de gemeentelijke website, maar ook door gissen uit te geven die een overzicht bieden van de vrijetijdsactiviteiten. De gemeen-

te Anderlecht zet ook een aantal projecten op poten om het lokale aanbod aan speelse en sportieve activiteiten uit te breiden. Zo worden er in de Curo-Hall op woensdagmiddag soms sprookjes gebracht voor lokale verenigingen en wordt er

nadien reuzenspeelgoed ter beschikking gesteld.

10) Une nouvelle vie pour l'école des Vétérinaires

L'ancien bâtiment administratif de l'école des Vétérinaires, propriété de la commune d'Anderlecht, est un bâtiment classé datant du 19e siècle. La commune souhaite y créer des locaux accessibles aux jeunes entreprises et ainsi soutenir le développement d'initiatives économiques locales, et mettre en place un centre de conférences pouvant accueillir des expositions. Plus qu'une simple rénovation, le projet de transformation vise une réelle « éco-restauration » de ce bâtiment : les éléments intéressants présents à l'intérieur du site seront conservés, même s'ils ne sont pas classés, tout en intégrant une dimension écologique au niveau des matériaux utilisés et du fonctionnement futur du bâtiment. L'isolation sera effectuée à l'aide de matériaux naturels (laine de bois) et respectera le standard basse-énergie. Le projet vise aussi à réutiliser l'eau de pluie. La commune souhaite associer les riverains à cette démarche en sensibilisant ceux-ci aux principes de rénovation et d'isolation écologique via des réunions d'information et des visites de chantier.

10) De Veeartsenijschool wordt nieuw leven ingeblazen

Het administratieve gebouw van de vroegere Veeartsenijschool is een geklasseerd gebouw uit de 19e eeuw dat eigendom is van de gemeente Anderlecht. De gemeente wil er lokalen voor jonge bedrijven inrichten om de ontwikkeling van lokale economische initiatieven te steunen en er een vergaderzaal in te planten, waar ook tentoonstellingen kunnen worden gehouden. Het project omvat meer dan een renovatie van het gebouw en wil dit gebouw omvormen met een "ecologische restauratie". Dit betekent dat de interessante elementen binnenin het gebouw worden bewaard; ook als deze niet geklasseerd zijn; en bij het kiezen van materialen en het bepalen van de toekomstige functie van het gebouw, de nadruk op ecologie wordt gelegd. Bij de isolatie zullen er natuurlijke materialen (houtwol) worden gebruikt, zullen de normen voor energiezuinige woningen worden gerespecteerd en zal het regenwater opnieuw worden gebruikt. Aan de hand van infovergaderingen en werfbezoeken, wil de gemeente de buurtbewoners samenbrengen en gevoelig maken voor renovatie en ecologische isolatie.

